

Prof. Dr. Hüseyin Sabahattin Payzın (1916 - 1992)

Sayı :

Konu :

Ankara

7 / III / 1979

Bir ulusun gelişmesi insan varlığının sayısına değil, nüfusunun kalitesine bağlıdır. İnsanın çalışma gücü, yeteneği, zekası hem beslenmesi hem de sağlığı ile sıkıca ilintilidir.

Sağlığı iyi olmayan toplumlar, eğitimde bilim, sanat, ekonomi ve zekâ bakımından azaldığını görürler.

Bütün dinler, özellikle Musevi, Hristiyanlık ve İslamiyet, hasta genetik ve biyolojik hastalıkları toplulardan eksiltmek için önlemler almışlardır.

Q halde günümüzde sağlık için yapılan harcamaları "tüketim harcaması" saymak hatadır. Sağlık harcamalarını aile ve devlet katında yatırım harcaması saymamız, devlet ve aile planlamamızı buna göre yapmamız gereklidir. Başlangıçta düşük gelirli görülecek "sağlık yatırım" bakımında çocuk ölümleri, bebeklerin sağlıklarını, tüketim tedavî harcamalarını ve işgücünün hastalıklarla yitilmesi ile olan kayıpların ortadan kaldırılması ile uzun sürede toplumun çok kazanımla çıkacağına öngörmeliyiz.

Bakteriyoloji ve intanjiyoloji
uzmanı

Prof. Dr. Sabahattin Payzın

Mikrobiyoloji ve Parazitoloji k. öp. üyesi

Abullah ve Bedriye oğlu Ankara 1916, 13 Eylül

T. C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ
MİKROBİYOLOJİ VE PARAZİTOLOJİ KÜRSÜSÜ

Ankara

7 - II - 1979

Bir ulusun gelişmesi insan varlığının sayısına değil, nüfusunun kalitesine bağlıdır. İnsanın çalışma gücü, yeteneği, zekası hem beslenmesi hem de sağlığı ile sıkıca ilintilidir.

Sağlığı iyi olmayan bireyler ve toplumlar, gitgide bilim, sanat, ekonomi ve zekâlarının azaldığını görürler.

Bütün dinler, özellikle Musevi, Hıristiyanlık ve İslamiyet, bazı genetik ve bulaşıcı hastalıkları toplumdaki eksiltmek için önlemler almışlardır.

O halde günümüzde sağlık için yapılan harcamaları «tüketim harcaması» saymak hatadır. Sağlık harcamalarının aile ve devlet katında yatırım harcaması saymamız, devlet ve aile plânlarımızı buna göre yapmamız gereklidir. Başlangıçta büyük gibi görülecek «sağlık yatırım»larının, aslında çocuk ölümleri, beklenmeyen salgınlar, tükenmez tedavi harcamalarını ve işgücünün hastalıklarla yitilmesi ile olan kayıpların ortadan kaldırılması ile uzun sürede toplumun çok kazançlı çıkacağını öngörmeliyiz.

Bakteriyoloji ve İntaniye Uzmanı

Prof. Dr. Sabahattin BAYZIN
Mikrobiyoloji ve Parazitoloji K. Öğ. Üyesi
İmza

Abdullah ve Bedriye oğlu, Ankara 1916, 13 Eylül

Mehmet Cemil Uğurlu

HARVARD UNIVERSITY
SCHOOL OF PUBLIC HEALTH

Department of Tropical Public Health

25 Shattuck Street
Boston 15, Massachusetts

Jan. 26, 1956

Office of the Dean
School of Medicine
University of Ankara
Ankara, Turkey

Dear Sir:

Dr. Huseyin Sabahattin Payzin has been enrolled as a full time special student at the Harvard School of Public Health during the academic year of 1955-56. Inasmuch as the objectives of his period of study were primarily to gain practical experience with diagnostic and research techniques in the field of virology, Dr. Payzin quite wisely did not enroll as a degree candidate. Instead he has worked and studied diligently in the laboratory.

Since January 12, 1956 he has worked in the laboratories of this Department and has acquired an extensive experience in the application of tissue culture methods to the study of viruses. He has carried out growth studies in vitro on the poliomyelitis viruses, on the Boston exanthem virus and on certain adeno-virus strains. He has completed an investigation of the poliomyelitis neutralizing antibody content of a group of human sera from Saudi Arabia. In the course of this work he has prepared cultures of a wide variety of tissues and has become competent in the field of tissue culture work.

Dr. Payzin has applied himself well to his appointed task and has made a very favorable impression in the Department. We have been pleased to have him with us, and I am happy to transmit this statement to you outlining his activities while at the School.

Very truly yours,

Thomas H. Weller

Thomas H. Weller, M.D.
Richard Pearson Strong Professor of
Tropical Public Health and Head of
the Department

TH:ma
cc: Fellowship Division
Rockefeller Foundation
and
Dean's Office, HSPH

Harvard Üniversitesi Halk Sağlığı Okulu'nun Prof. Dr. S. Payzın hakkındaki
26.6.1956 tarihli belgesi.

HARVARD ÜNİVERSİTESİ
HALK SAĞLIĞI OKULU

Tropikal Halk Sağlığı Bölümü

26 Haziran 1956

Dekan Ofisi
Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Ankara, Türkiye

Saygıdeğer Beyefendi :

Dr. Hüseyin Sabahattin Payzın 1955 - 56 akademik yılında Harvard Halk Sağlığı Okulu'na tam gün özel öğrenci olarak kaydedildi. Amacı viroloji dalında tanı ve araştırma teknikleri ile pratik deneyim kazanmak olduğu için, Dr. Payzın, çok yerinde bir kararla, bir dereceye istekli olarak kayd olmadı. Bunun yerine laboratuvarında titizlikle çalıştı ve deneme yaptı.

12 Ocak 1956 tarihinden itibaren bu Bölümün laboratuvarlarında, virüsleri incelemeye yönelik doku kültürü yöntemlerinin uygulanmasında geniş bir deneyim kazandı. Poliomyelitis virüsleri, Boston döküntü virüsü ve bazı adeno-virüs cinsleri üzerinde *in vitro* geniş incelemelerde bulundu. Nötraliz edici poliomyelitis antikorlarını ihtiva eden Suudi Arabistanlı bir grup insan serumunun incelenmesini tamamladı. Bu çalışma sırasında, geniş bir doku çeşitinin kültürlerini hazırladı ve doku kültürü çalışması alanında yetkili oldu.

Dr. Payzın üstlendiği görevi başarıyla yürüttü ve bölümde çok olumlu bir izlenim bıraktı. Onun bizimle çalışmış olmasından zevk duyduk ve Okul'daki bütün etkinliklerini size bu yazımda bildirmekle mutluyum.

İçten saygılarımla,

Thomas H. Weller, M.D.

Harvard Üniversitesi Halk Sağlığı Okulu'ndan Prof. Dr. Thomas Huckle Weller'in Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığı'na gönderdiği yazının çevirisi (Prof. Dr. Thomas Huckle Weller, 1954 Tıp ve Fizyoloji Nobel ödülünü kazanan mikrobiyologdur).

Department of HEALTH, EDUCATION, AND WELFARE · Public Health Service
NATIONAL INSTITUTES OF HEALTH

ADDRESS REPLY TO
NATIONAL MICROBIOLOGICAL INSTITUTE
ROCKY MOUNTAIN LABORATORY
HAMILTON, MONTANA

10 June 1955

TO WHOM IT MAY CONCERN

Dr. Sabahattin Payzin has spent the period 20 July 1954 to 10 June 1955 at the Rocky Mountain Laboratory, United States Public Health Service, Hamilton, Montana. During this period he has been engaged in studies of various pathogenic agents under investigation at this laboratory, with particular emphasis on a project concerned with the diagnosis of poliomyelitis in serums of Turkish residents.

Dr. Payzin's work has been satisfactory and his association with members of the staff has been stimulating.

Cornelius B. Philip

Cornelius B. Philip
Principal Medical Entomologist
Acting Director

Prof. Dr. Payzin'in Montana'daki Ulusal Mikrobiyoloji Enstitüsü'ndeki çalışmalarını gösteren 10 Haziran 1955 tarihli belge.

WORLD HEALTH
ORGANIZATION

ORGANISATION MONDIALE
DE LA SANTÉ

Palais des Nations
GENEVA - SWITZERLAND
Telegr. : UNISANTE - Geneva

Tel. : 33 10 00 - 33 20 00 - 33 40 00

Palais des Nations
GENÈVE - SUISSE
Télégr. : UNISANTÉ - Genève

In reply please refer to :
Prière de rappeler la référence :

3 August 1959

V5/136/3

Dear Sir,

I have pleasure, on behalf of the World Health Organization and after consultation with your Government, in inviting you to serve for a period of five years as a member of the WHO Expert Advisory Panel on Virus Diseases.

Membership of a panel is an honorary appointment. Its members are asked to give the Organization the benefit of their knowledge and to inform it of important developments in their own subjects, particularly in the countries in which they are working.

As you may see from the enclosed copy of the Regulations, panel members undertake "to contribute by correspondence and without remuneration technical information or reports on developments within their own field, either periodically or on request from the Director-General". On the other hand, they may obtain upon request the same type of information from WHO insofar as it is available and unrestricted. On occasion, panel members may be invited to participate in a meeting of an expert committee, in which event travel and other expenses incurred are reimbursed by the Organization.

I should be glad to be informed at your earliest convenience whether you are willing to accept this invitation.

Yours very truly,

M.G. Canale, M.D.
Director-General

P.S. Most of the documents of the Organization are in English and French. I should be grateful if you would let me know in which language you would like them sent.

Dr H.S. Payzin
Associate Professor of Microbiology
School of Medicine
University of Ankara
Ankara
Turkey

Prof. Dr. S. Payzin'a Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO'nun) Virus Hastalıkları Uzmanlar Paneli'ne 3.8.1959 tarihli çağrı mektubu.

**WORLD HEALTH
ORGANIZATION**

Palais des Nations
GENEVA - SWITZERLAND
Telegr.: UNISANTE-Geneva

Tel.: 33 10 60 - 33 20 60 - 33 40 00

**ORGANISATION MONDIALE
DE LA SANTÉ**

Palais des Nations
GENÈVE - SUISSE
Télégr.: UNISANTÉ-Genève

In reply please refer to:

Prière de rappeler la référence: V5/136/3

4 December 1964

Dear Dr Payzin,

Your agreed term of service of five years as a member of the WHO Expert Advisory Panel on Virus Diseases expired on 3 August 1964. I wish to thank you most cordially for your valued assistance as a member of this Panel, and I now have pleasure, on behalf of the World Health Organization and after consultation with your Government, in inviting you to serve as a member of the Panel for a further period of five years from 4 August 1964.

As you are aware, membership of a panel is an honorary appointment. Its members are asked to give the Organization the benefit of their knowledge and to inform it of important developments in their own subjects, particularly in the countries in which they are working. Panel members undertake to contribute by correspondence and without remuneration technical information or reports on developments within their own field, either periodically or on request from the Director-General. They may also obtain upon request the same type of information from WHO in so far as it is available and unrestricted. On occasion, panel members may be invited to take part in a meeting of an expert committee, when their travelling and other expenses are reimbursed by the Organization. You ... may find it helpful to consult the enclosed copy of the Regulations.

I should be glad to be informed at your earliest convenience whether you are willing to accept this invitation.

Yours sincerely

f

M. G. Candau, M.D.
Director-General

Dr S. Payzin
Associate Professor of Microbiology
T.C. Ankara Universitesi
Tıp Fakültesi
Mikrobiyoloji Enstitüsü
Ankara
Turkey

ENCL: Regulations

Prof. Dr. S. Payzin'in WHO'dan aldığı 4.12.1964 tarihli teşekkür mektubu.

WORLD HEALTH
ORGANIZATION

ORGANISATION MONDIALE
DE LA SANTÉ

1211 GENEVA 27 - SWITZERLAND
Telegr. UNISANTE-Geneva

Tel. 34 60 61 Télex. 27821

1211 GENEVE 27 - SUISSE
Telegr. UNISANTE-Geneve

In reply, please refer to V5/136/3
Priete de rappeler la référence

26 June 1979

Dear Professor Paysin,

Your agreed term of service of five years as a member of the WHO Expert Advisory Panel on Virus Diseases will expire on 3 August 1979. I wish to thank you most cordially for your valued assistance as a member of this Panel.

I now have pleasure, in the name of the World Health Organization, in inviting you to accept an extension of your membership for a further period of two years from 4 August 1979. You may find it helpful to consult the "Regulations for Expert Advisory Panels and Committees", a copy of which is being sent to you under separate cover.

I should appreciate it if you would kindly inform us at your earliest convenience whether you are willing to accept this invitation.

Yours sincerely,

Dr I. D. Ladnyi
Assistant Director-General

Professor H. S. Paysin
Professor of Microbiology
Ankara Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Mikrobiyoloji ve Parazitoloji
Kürsüsü
Ankara
Turkey

Prof. Dr. Si. Payzın'ın WHO'dan aldığı 26.6.1979 tarihli
teşekkür ve davet yazısı.

WORLD HEALTH ORGANIZATION

ORGANISATION MONDIALE DE LA SANTE

Téléphone Central/Exchange: 91 21 11
Direct: 91

In reply please refer to: V5/136/3
Prière de rappeler la référence:

Professor H. S. Paysin
Professor of Microbiology
Ankara Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Mikrobiyoloji ve Parazitoloji Kürsüsü
Ankara
Turquie

2 September 1981

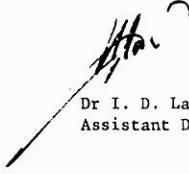
Dear Professor Paysin,

Your agreed term of service of two years as a member of the WHO Expert Advisory Panel on Virus Diseases expired on 3 August 1981. I wish to thank you most cordially for your valued assistance as a member of this Panel.

I now have pleasure, in the name of the World Health Organization, in inviting you to accept an extension of your membership for a further period of two years from 4 August 1981. You may find it helpful to consult the "Regulations for Expert Advisory Panels and Committees", a copy of which is being sent to you under separate cover.

I should appreciate it if you would kindly inform us at your earliest convenience whether you are willing to accept this invitation.

Yours sincerely,

Dr I. D. Ladnyi
Assistant Director-General

Prof. Dr. S. Payzın'ın WHO'dan aldığı 2.9.1981 tarihli
teşekkür ve davet yazısı.

T. C.
SAĞLIK ve SOSYAL YARDIM
BAKANLIĞI
Zatısleri ve Muamelât Genel
Müdürlüğü

Ankara 25 Mart 1949

Genel No.

Özeti:

Ozel No.

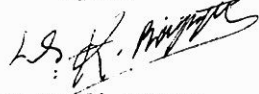
İlişigi :

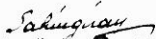
- Takdirname -

Dr.Sabahattin Payzın
Refik Saydam Merkez Hifzıssıhha
Müessesesi Bakteriyoloji ve
Kontrol Şubesi Mütchassısı

Gerek Şubenizdeki verimli mesainiz ve gerekse Grip ,
Kızamık Q.Fever konularındaki yüz ağırtıcı faaliyetiniz
dolayısıyla gösterdiğiniz ferağatlı çalışmalarınızdan dolayı
sizi takdir eder, bundan böyle de daha üstün başarılarınızın
devamını temenni eylerim.

Sağlık ve Sosyal Yardım
Bakanı

Dr.Kemali Bayazit

Yazılı olarak karşılıklıta 194921 şubemize tarih ve numarasında yazılmıştır.

Dr. N. S

T. C.
SAĞLIK ve SOSYAL YARDIM
BAKANLIĞI
Bakan

Ankara,

TAKDİR N A M E

Prof.Dr.Sabahattin Payzın
Eğitim ve Meslekî Murakabe Genel Müdürü

Mesainizde gösterdiğiniz üstün gayret ve başarıdan dolayı
sizi takdir eder bundan böyle mesainizin aynı şekilde devamını
temenni ederim.

Prof.Dr.Ragıp Üner
Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı

Prof. Dr. S. Payzın'a SSYB Bakanı Prof. Dr. Ragıp Üner'in 9.11.1961 tarihli takdirnamesi.

T. C.
SAĞLIK ve SOSYAL YARDIM
BAKANLIĞI

Ankara

Zatışleri ve Muamelât Genel
Müdürlüğü

9 KASIM 1961

Muamelât Şubesi

Özeti :

Genel No.

Ozel No. 15490

İlişigi

Konu: Prof.Dr.Sabahattin
Payzın Hk.

Eğitim ve Meslekî Murakabe
Genel Müdürlüğü

Daireleri Genel Müdürü Prof.Dr.Sabahattin
Payzın'a ait takdirname ilişiktir.

Kendisine teslimini arz ve rica ederim.

Dr.Bedrettin Selçuk
Zatışleri ve Muamelât
Genel Müdürü

Eki:1

8.H.E.8.11.

Verilecek cevapta hangi daire, şube ve kısmın yazısına karşılık
olduğunun yazılması rica olunur

TÜRKİYE
TIP ENCEMENESİ Akademi
Cağaloğlu - Tabib Odası - İstanbul

15 . 12 / 1965

Telefon : 22 70 92

Sayı :

Sayın Bay Prof.Dr.
Sabahaddin Payzin

Tıp Fakültesi Mikrobiyoloji Enst.

ANKARA

Sayın meslekdaşım ;

Türkiye Tıp Encümenine aslı üye olmak için yaptığınız teklifi inceli -
yen Üye Kabul komisyonu, aslı üyeliğinizi uygun görmüş ve keyfiyet 8 Aralık
1965 tarihindeki özel toplantıda oy birliği ile kabul edilmiştir.

Candan tebriklerimi bildirirken, değerli çalışmalarınızın Akademinin
başarısında önemli bir rol oynayacağına eminim. Tekrar tebriklerimi ve mu -
vaffakiyet temennilerimi bildiririm.

Saygılarımla.

Prof. Dr. Suphi Artunkal
Türkiye
Tıp Akademisi Başkanı

S. Artunkal

Prof. Dr. S. Payzin'in Türkiye Tıp Akademisi'ne 15.12.1965 tarihli kabul yazısı.

YRA ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ
DEKANLIĞI
HUSUSİ

11.3.1966

D-21 4208

Sayın Prof. Dr. Sabahattin Payzın
Mikrobiyoloji Kürsü Profesörü.

Fakültemizin yapılmakta olan inşaat ve ileriye ait plânlarının tanziminde gösterdiğiniz olağan üstü çalışma dolayısıyla şahsınıza Fakülte adına teşekkür edilmesi hususunda Yönetim Kurulumuz ekli kararı almış bulunmaktadır.

Her türlü teşekkürle lâyık bulunan ve devam edeceğinden emin olduğum çalışmalarınız için Fakültemiz ve şahsım adına en derin şükranlarımı bildiririm.

Prof. Dr. A. Lütfü Tat
Ankara Tıp Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. S. Payzın'ın fakültenin inşaat ve ileriye yönelik projelerindeki katkıları için Ankara Ü. Tıp Fakültesi Dekanlığının 11.3.1966 tarihli teşekkür yazısı.

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ
DEKANLIĞI

Sayı : 1-1/Prof.

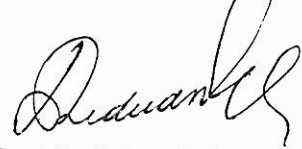
Konu : 7207

Ankara
24/4/1974

Sayın Prof.Dr.Sabahattin PAYZIN
Mikrobiyoloji ve Parazitoloji Kürsüsü

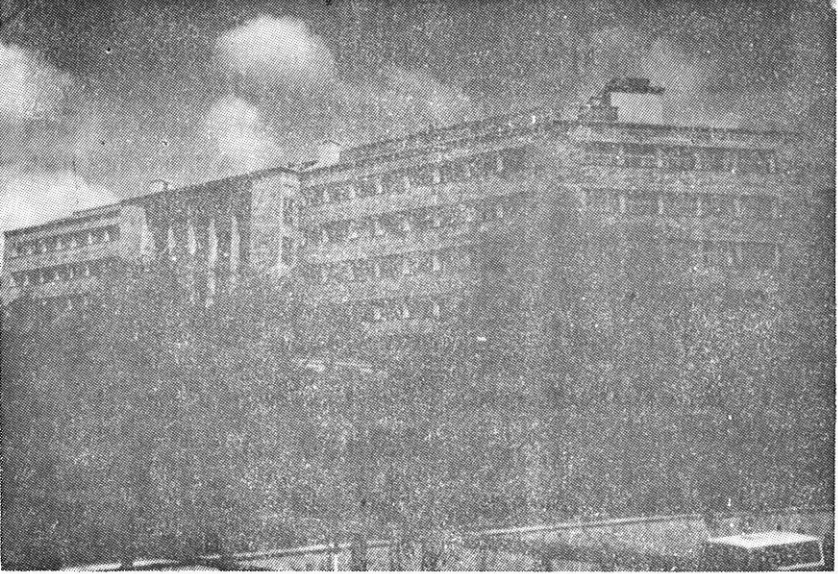
Yağama şartlarının Sağlık Üzerine etkisini araştırma için Uluslararası Hekimler Birliğinin hizmetleriniz nedeniyle size verdiği madalya fotoğrafı dosyanıza konulmak üzere Ankara Üniversitesi Rektörlüğüne sunulmuştur.

Enstitü ve Fakültemiz için olduğu kadar insanlık için olan madalyanız için sizi yürekten kutlar sağlık ve başarılarınızın devamını dilerim.

Prof.Dr.Rıdvan EGE
Tıp Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. S. Payzin'a 24.4.1974 tarihli teşekkür yazısı.

Prof. Dr. S. Payzın'ın yapımına katkılarda bulunduğu
1967'de açılan A.Ü.T.F. Morfoloji binası.

Prof. Dr. S. Payzın'ın 1967 - 1975 yılları arasında A.Ü.T.F. İnşaat ve Program Komisyonu Başkanı olarak, yapımında etkinliğe bulunduğu A.Ü. İbn-i Sina Hastanesi.

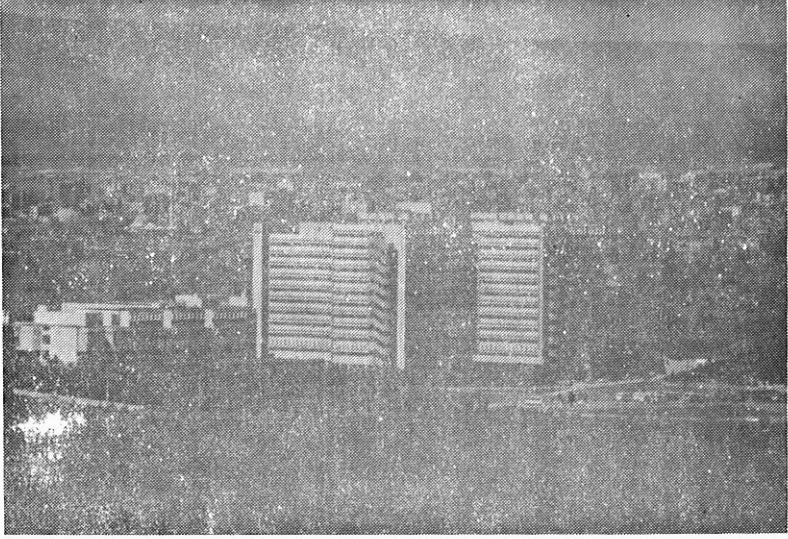
*Cumhurbaşkanımız Sayın Kenan Evren'in
Yüksek Huzurları ile
"Ankara Üniversitesi İbni Sina Hastanesi"nin
Açılış Törenini Tezriflerini
Ankara Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Tarık Somer*

*Sayın Doç. Dr. Semih Başkan'dan
saygı ile rica eder.*

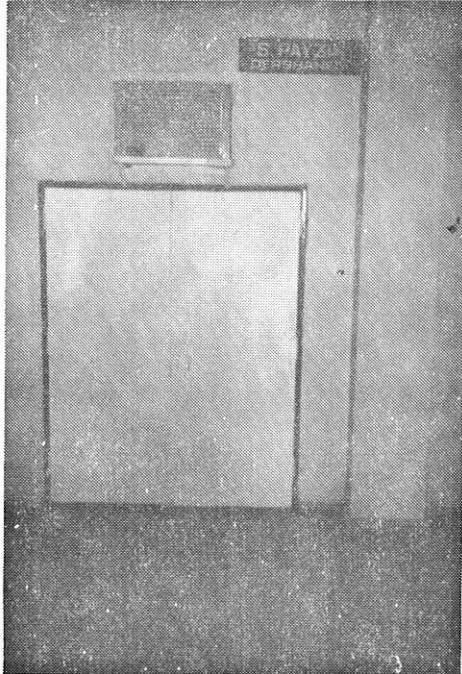
*Tarih : 13 Mart 1985
Saat : 11.15
Yer : A.Ü. Tıp Fakültesi Dekanlığı
(Morfeleji Binası) Sıhhiye*

*Sayın Davetlilerin
engeç saat 11'de
yerlerini almaları
rica olunur.*

A.Ü. İbn-i Sina Hastanesi'nin 13 Mart 1985 günü açılış töreni davetiyesi.

Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi — Prof. Dr. H. S. Payzın'ın kuruluşunda emeği geçen Diyarbakır'daki Tıp Fakültesi (1968).

Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Prof. Dr. Sabahattin Payzın Dershanesi.

YITİRDİĞİMİZ BİR BİLİM VE KÜLTÜR ADAMI :
PROF. DR. HÜSEYİN SABAHATTİN PAYZIN
(1916 — 1992)

Mehmet Cemil Uğurlu*

Prof. Dr. H. Sabahattin Payzın'ın insan, yurt, doğa ve meslek sevgisi ile dolu yüreği, miyokard enfarktüsü sonucu, 4 ağustos 1992 tarihinde İzmir'de durdu ve fani vücudu 7 Ağustos 1992'de İstanbul'da Zincirlikuyu mezarlığına gömüldü. Onun yaşamı, Cumhuriyetimizin yurtsever bir aydınının ve seçkin bir bilim adamının, gelecek kuşaklarımıza örnek olmaya değer onurlu kişiliğini yansıtmaktadır.

Hayatı

Hüseyin Sabahattin Payzın 13 eylül 1916 tarihinde Ankara'da doğdu. Babası Abdullah Payzın (1885 - 1951), Devlette değişik memuriyet görevlerinde (Adana'da Muhacirin Müdürlüğü, Ankara Sanat Okulu'nda Türkçe ve Tarih Öğretmenliği, Bayındırlık Bakanlığı'nda memur ve Devlet Su İşlerinde Müdür) uzun yıllar bulunmuş ve Devlet Su İşleri Muamelat Müdürü iken emekli olmuştur.

Annesi Bedriye Payzın (1887 - 1973) ev kadınıdır.

Sabahattin Payzın'ın iki kardeşi vardır. Kardeşi Ziya Payzın (D. 1918) Yüksek Mimar-Mühendis'tir. Öteki kardeşi Nizamettin Payzın (1922 - 1988) Gazeteci idi.

Sabahattin Payzın, evli olup, biri kız, öteki erkek olmak üzere iki çocuk babasıydı. Eşi Nimet Payzın (D. 1923) ev hanımıdır. Kızı Serpil (Payzın) Seren (D. 1944) Boğaziçi Üniversitesi'nde İngilizce okutmanıdır. Oğlu Erbil Payzın (D. 1945) Elektronik Yüksek Mühendisi ve Doçentidir.

* Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Deontoloji Anabilim Dalı, Öğretim Görevlisi Dr.
Geliş Tarihi : 16 Haziran 1993 Kabul Tarihi : 16 Ağustos 1993

Mesleki Yaşamı

Sabahattin Payzın, ilk, orta, lise öğrenimlerini Ankara'da, Yüksek öğrenimini İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde yaptı.

Onun 1940 yılında hekim olmasıyla başlayan meslek yaşamı, başarılı etkinlikleriyle kırk iki yıl sürdü. Payzın, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Personel İşleri Müdürlüğü'ne verdiği otobiyografisinde, meslek yaşamının ilk on altı yıllık (1956 yılı son ayına kadarki) dönemini özetlemiştir.

Sabahattin Payzın, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde, Sağlık Bakanlığı hesabına yurtlu olarak öğretimini yapmış ve 1940 haziran döneminde, «pekiyi» dereceyle fakülteyi bitirdi. Mezuniyetinde dördüncülük başarısını gösterdi.

O, askerlik görevini, Türk-Bulgar sınırındaki kara kuvvetlerimizde yaptı ve 1942 Aralık ayında terhis oldu.

Burslu olarak okutulan ve mezuniyet başarı dereceleri ilk on beşin içinde yer alan hekimleri asistanlığa atayan Sağlık Bakanlığı, Dr. Sabahattin Payzın'ı, Refik Saydam Merkez Hıfzısıhha Müessesesi asistanlığına 1942 Aralık ayında atadı. O, uzmanlığının bakteriyoloji stajını adı geçen kurumda, intaniye stajını ise Ankara Numune Hastanesi İntaniye Kliniği'nde yaptı. Bu süre içinde tifüs aşısını hazırlarken, bir kez tifüs enfeksiyonu geçirdi.

1944 Mart ayında, bakteriyoloji uzmanlık sınavını başaran Dr. Sabahattin Payzın, Refik Saydam Merkez Hıfzısıhha Müessesesi Serum Şubesi Müdürü Dr. Stephan Baecher'e muavin olarak atandı ve aynı zamanda ek görev olarak, Sağlık Bakanlığı Sıtma Şubesi Uzmanlığını yaptı.

Onun bu ikili görevi, ikinci kez 1946 yılında askere alınmıncaya değin sürdü. İkinci askerliğinde, Zonguldak Garnizon Hastanesi'nde ve ek görev suretiyle de Ereğli Kömür İşletmesi Hastanesi'nde bakteriyolog olarak çalıştı. Bu iki görevi 1946 Kasım ayının sonuna dek sürdü. 1947 yılında askerlik görevinin Ankara'ya naklinin ve terhisinin gerçekleşmesi üzerine, Refik Saydam Merkez Hıfzısıhha Müessesesi'ndeki Müdür Muavinliği görevine yeniden atanan Dr. Sabahattin Payzın, Dr. Stephan Baecher'in 1947 yılında görevinden ayrılması üzerine, kurumun Serum Kontrol Şubesi Müdürü olarak atandı. Bu görevi 1950 şubat ayına dek sürdü.

Dr. Sabahattin Payzın, bu dönemdeki mesleki yaşamında, halkımızın sağlığı açısından çok önemli aşağıdaki etkinliklerde bulundu :

— 1947 Yılında Akçakale'de ortaya çıkan veba salgının bastırılmasında üstün bir başarı gösterdi. Bu etkinliği, Sağlık Bakanlığı tarafından takdirname ile ödüllendirildi.

— Ülkemizde ilk boğmaca aşısı onun tarafından gerçekleştirildi ve üretimine başlandı.

— Ülkemizde Q hummasının bulunuşunu, ilkin Dr. Payzın saptadı ve yayılış yollarını açıkladı.

— Ülkemizde grip üzerine ilk araştırma Dr. Payzın tarafından yapıldı. Grip virüsünün o yıllarda salgın yapan A tipine ilişkin yayınları, Dünya Sağlık Örgütü (World Health Organization : WHO) tarafından takdir edildi ve örgüt (WHO), «Refik Saydam Merkez Hıfzısıhha Müessesesi»ne, Ortadoğu Grup Merkezi kurulması için bir donatım takımı armağan etti. Dr. Payzın, bu etkinliği nedeniyle takdirname ile ödüllendirildi.

1949 Kasım ayında mikrobiyoloji dalında üniversite doçentlik sınavını başaran Dr. Sabahattin Payzın, 1 Şubat 1950 tarihinde, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mikrobiyoloji Enstitüsü'ne öğretim üyesi olarak atandı. Böylece başlayan akademik yaşamı, 18 Ekim 1982 tarihinde kendi isteğiyle emekli oluncaya değin, kesintisiz başarılı biçimde sürdü.

Ankara Üniversitesi tarafından, mesleki bilgisini geliştirmek üzere, Amerika Birleşik Devletler'indeki Rock Mountain Laboratory'ye 1954 Haziranında gönderildi. Bu laboratuarda, Jonas Edward Salk (d. 1914)'ın çocuk felci aşısını değerlendirme ekibinde görev aldı. Ve aynı laboratuarda, ülkemizdeki poliomyelitis olgularının tiplerini serolojik olarak saptadı (*). Bu araştırmaların sonuçları Dünya Sağlık Örgütü dergisinde yayımlandı.

Rock Mountain müdürü Dr. Larson ve müdür muavini Dr. Philip'in tavsiyeleri ile, The Rochefeller Foundation, Doç. Dr. S. Payzın'a bir araştırma bursu verdi. O, 1955 - 56 öğretim yılında, ünlü Harvard Üniversitesi Tıp Fakültesi Parazitoloji bölümünde ve Harvard School

(*) Sabahattin Payzın'ın, Türkiye'deki çocuk felci olguları araştırması için gerekli serumları, meslektaş ve akrabası Prof. Dr. Namık Aksoyca (d. 1925), çocuk felçli ve normal görünümlü vakalardan sağlamış ve Amerika'ya göndermiştir (2).

of Public Health'in mikrobiyoloji enstitüsünde araştırma yapmak ve ayrıca biyoistatistik kursuna katılmak olanağını buldu.

1954 Yılı Tıp ve Fizyoloji Nobel Ödülünü kazanan, ünlü mikrobiyolog Prof. Dr. Thomas Huckle Weller (d. 1915)'in yönettiği laboratuvarında, kendisine verilen bursun koşulu gereğince çalışmak olanağını bulan Doç. Dr. Payzın, konu olarak seçilen, Suudi Arabistan'ın poliomyelitis durumunu inceledi. Bu araştırmasının ürünü olan yazısı, adı geçen Tıp Fakültesi dekanlığı tarafından uygun görülerek yayınlanmıştır.

O, bu dönemde Harvard University School Of Public Health'den sertifika kazandı. Başarılarını, Thomas H. Weller ve Cornelius B. Philip takdir yazılarıyla belirttiler.

1956 Ağustosunda Türkiye'ye dönen Doç. Dr. Payzın, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mikrobiyoloji Enstitüsü'nde öğretim üyesi olarak, doku kültürü laboratuvarını kurdu.

Onun meslek yaşamının ilk on altı yıllık dönemini belirten bu bilgiler, 11.12.1956 tarihli otobiyografisine (**) dayanmaktadır.

Bir bilim adamı olan Prof. Dr. Payzın, başarılarını anlatırken gösteriş ve reklama yönelmeyen bir kişiliğe sahiptir. O, çalışmalarının ve araştırmalarının sonuçlarını olabildiğince nesnel (objektif) biçimde anlatmayı yeğlemiştir.

Görev yaptığı Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mikrobiyoloji kürsüsünde viroloji ve immünoloji laboratuvarını da kuran Sabahattin Payzın (20)., 22.7.1957 tarihinde, mikrobiyoloji profesörlüğüne yükseltildi.

Prof. Dr. Sabahattin Payzın, yalnız mikrobiyoloji alanındaki başarılarıyla değil fakat aynı zamanda ülkemizin genel sağlık sorunları üzerindeki düşünceleriyle de seçkin bir kişiliğe sahipti. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığında 1960 yılında «Mesleki Eğitim Genel Müdürlüğü» kurulunca, ilk atanan genel müdür Prof. Dr. Payzın oldu ve görevde yıllarca (1961-1963) başarılı etkinliklerde bulundu.

Prof. Dr. Payzın, 1963 yılında Prof. Dr. Vefik Vassaf Akan'ın emekli olması üzerine, mikrobiyoloji kürsüsü başkanlığına seçildi (4).

(**) Prof. Dr. Sabahattin Payzın, 11.12.1956 tarihli otobiyografisini Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığının, öğretim üyeleri ile ilgili bir genelgesi üzerine yazmıştır.

O, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin yıllarca sürüncemede kalan, Morfoloji Merkez Binası yapımının olabildiğince erken bitirilmesi için, Fakülte Kurulunca oluşturulan özel komisyonda görev alarak, sorumlu bir mimar gibi, inşaatı yakından, sürekli izledi ve gereksinmelerin karşılanmasında etkinliklerde bulundu. Böyle özverili emekler sonucunda, söz konusunu bina 1967 yılında tamamlandı (*). Prof. Dr. Payzın'ın bu çalışmaları o tarihteki fakülte yönetimince takdirle ifade edilmiştir.

Prof. Dr. Sabahattin Payzın, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin İbn-i Sina Hastanesi ve öteki binalarının yapımlarında da çok yararlı çalışmalarda bulunmuştur. Nitekim, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Ortopedi ve Travmatoloji Bilim Dalında öğretim üyesi ve fakülte yönetiminde dekan olarak önemli hizmetleri olan Prof. Dr. Rıdvan Ege (d. 1923), fakültenin gelişimini belgeleyen bir kitabında bu konuda şunları yazıyor :

«Gerek 1280 yataklı hastanenin (**) program, proje ve inşaatında, gerekse Cebeci reorganizasyon ve program ve projelendirilmesinde baştanberi hizmet gören Prof. Dr. Sabahattin Payzın'la, benim baştan beri bulunduğum bu komisyonda göre alanların, özellikle Prof. Dr. Fevzi Renda ve Prof. Dr. Şadan Eraslan'ın katkıları olmuştur» (7).

Prof. Dr. Payzın, 1967-75 yıllarında Ankara Üniversitesi inşaat ve program komisyon başkanlığında bulunmuştur (15).

Prof. Dr. Payzın, AID (Agency for International Development= Uluslararası Gelişme Örgütü)'nden sağladığı bir milyon liralık yardım ile, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin yarım kalan Morfoloji Merkez Binası inşaatını, yapılan program değişikliği ile yapılaşmaya dönüştürülmesinde büyük etkinlik gösterdi (15).

Prof. Dr. Payzın, 1956 - 1960 yıllarında, Dünya Sağlık Örgütü (World Health Organization = VHO) içinde virüs uzmanı olarak etkinlikte bulundu (15).

Sağlık alanında mesleki eğitime büyük önem veren Prof. Dr. Sabahattin Payzın, 1960-63 yıllarında, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Mesleki Eğitim Genel Müdürü olarak görev yaptı ve Sağlık Kolleje-

(*) Yapımı yaklaşık yirmi bir yıl süren Morfoloji Merkez Binası (Dekanlık yönetim büroları, klinik öncesi bilim dalları bölümleri, konferans salonu, kütüphane ve ders amfileri), Yüksek mimar mühendis Jean Walter'in planına göre (hastane bölümü hariç) göre gerçekleştirilmiş ve 1967 yılında hizmete girmiştir (7).

rinin, Yüksek Hemşire Okullarının ve Köy Ebe Okullarının kurulmasında ön safta hizmet verdi (15). Örneğin Florance Nightingale Yüksek Hemşire Okulunun inşaatının İstanbul'da Hürriyeti Ebediye'de başlaması ve okulun açılması (1962) onun bilinçli emeğinin bir kanıtıdır (15).

Prof. Dr. Sabahattin Payzın'ın unutulmaz hizmetlerinin bir bölümü de, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni ve Diyarbakır Tıp Fakültesini özellikle ilgilendirmektedir. Bunlardan birincisinin gelişiminde, ikincisinin kuruluşunda ve gelişiminde onun etkinlikleri her türlü övgüye değer. 1968 Yılında Ankara Üniversitesi'ne bağlı olarak Diyarbakır Tıp Fakültesi'ni kurmakla görevlendirilen Prof. Dr. Payzın, Kurucu Dekanlığı sırasında, Diyarbakır Tıp Fakültesi binasının ve 840 yataklı fakülte hastanesinin projelerini, modern ölçütlere göre hazırlatmakta ve ihalenin yapılarak inşaatın başlatılmasında baş rolü oynadı (2,15,20). O, mevcut olanakları çok akılcı ve gerçekçi biçimde değerlendirebilen bir kişiliğe sahipti. Payzın, Dekanlığı döneminde, aynı fakültenin mikrobiyoloji kürsüsü başkanlığını da yapmış ve öğretime etkin biçimde katılmıştır. Prof. Dr. Payzın, Diyarbakır Tıp Fakültesi Dekanlığından 1970 yılında istifa ederek, Ankara Ü. Tıp Fakültesi Mikrobiyoloji öğretim üyeliğine döndü. O, bu son görevinden 18.10.1982 tarihinde kendi isteğiyle emekli oldu.

Prof. Dr. Payzın, Tıp Fakültelerimizde Fizik, Kimya, Biyoloji (F.K.B.) genetik ve istatistik öğretimlerinin tıbbıya yönelik nitelik kazandırılarak, Tıp Fakültelerinde yapılması görüşünü savunagelen öğretim üyelerinden biridir. Tıp Fakültelerindeki F.K.B. dersleri, birinci ve ikinci sömestrlerde ve Fen Fakültelerinin bünyeleri içinde gerçekleştirilmekteydi. Bu F.K.B. dersleri, lisedeki söz konusu derslerin biraz genişletilmiş biçimindeydi. Prof. Dr. Nusret Fişek (1914 - 1990) (**), Prof. Dr. Sabahattin Payzın gibi bazı öğretim üyelerinin savunageldikleri temel görüş, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi genel kurulunca benimsendi. Böylece Türkiye'de ilk kez olmak üzere, 1966 yılında, Ankara Üniver-

(**) 1280 Yataklı hastanesi, 13 Mart 1985 tarihinde Cumhurbaşkanı Kenan Evren (d. 1917) tarafından hizmete açıldı ve «Ankara Üniversitesi İbn-i Sina Hastanesi» adı verildi.

Bu tarihsel bilgiyi veren ve açılış töreninin özel davetiyesini gösteren Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Opt. Semih Başkan'a teşekkürümü ve bir tıp tarihi belgesini koruması karşısında da saygımı ifade ediyorum.

sitesi Tıp Fakültesi bünyesi içinde Fizik, Kimya, Biyoloji, Genetik ve İstatistik kürsüleri kuruldu ve 1966 - 67 yılında öğretime başladılar.

Prof. Dr. Sabahattin Payzın'ın Diyarbakır Tıp Fakültesi kurucu dekanlığı döneminde, Ankara Ü. Tıp Fakültesi'ndeki durum örnek alınmak suretiyle ve Türkiye'deki ikinci uygulama olarak, 1969 yılında, yukarıda adı geçen öğretimler Diyarbakır Tıp Fakültesi bünyesinde gerçekleştirilmeye başlandı.

Prof. Dr. Payzın, bir otobiyografi yazısında, gerek ulusal gerekse uluslararası düzeydeki toplumsal etkinliklerine değinmektedir (15). Bunlar aşağıda belirtilmiştir :

1) UNICEF (United Nations International Children's Emergency Fund = Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuklara Acil Yardım Fonu) bütçe komisyonu üyeliği (1960 - 61).

2) WMA (World Medical Association = Dünya Hekimler Birliği = Uluslararası Tabipler Birliği)'in icra komitesi üyeliği.

3) AMIEV'in icra komitesi üyeliği (1961 - 1982).

4) WHO (World Health Organization = Dünya Sağlık Örgütü) virüs panel uzmanlığı (1958 - 1982).

5) Türkiye Aile Sağlığı ve Planlaması Vakfı kurucu başkanlığı (sonradan Vakfın genel sekreterliği görevinde bulundu)

6) Türk Tıp Akademisi üyeliği.

7) Antalya'da Tıp Fakültesinin kurulması konusunda, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Profesörler Kurulunca oluşturulan komisyonda raportör olarak görev yaptı ve fakültenin kurulmasını savundu.

(***) Prof. Dr. Nusret Hasan Fişek (1914 - 1990), Sağlık Bakanlığı Merkez Hıfzısıhha Enstitüsü'nde 1941 yılında bakteriyoloji uzmanı oldu. 1955 yılında mikrobiyoloji dalında üniversite doçenti ünvanını aldı. 1956 yılında biyokimya uzmanlık sınavını başardı. Doç. Dr. Fişek, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin Biyokimya ve Mikrobiyoloji Kürsülerinde yıllarca görev yaptı. 1966 Yılında, Ankara Üniversitesi Hacettepe Tıp ve Sağlık Bilimleri Fakültesi'ne Halk Sağlığı Profesörü olarak atandı.

Adı geçen fakülte, 7 Temmuz 1937 tarihinde kurulan Hacettepe Üniversitesi'ne bağlandı. (Daha geniş bilgi için bakınız : Bir Toplumsal Hekimlik Önderi : Prof. Dr. Nusret H. Fişek. Mehmet Cenil Uğurlu. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası, yıl 1992, cilt 45, sayı 2, sayfa 367 - 410).

8) Prof. Payzın ve dört arkadaşı, GAP (Güneydoğu Anadolu Projesi) için sosyo - ekonomik sağlık raporu hazırlayarak Bölge Valiliği'ne sundular (15).

Mikrobiyolojideki uzmanlığını uluslararası düzeyde kanıtlayan Prof. Dr. Payzın'ın gözünde Halk Sağlığı çok önemli bir kavram ve uygulama alanı olagelmıştır. O, bu konuda, bir otobiyografi yayınında aşağıdaki çalışmalarını anmaktadır (15) :

1) Türkiye'de tifo ve fitus aşılarının geliştirilmesi ve bol miktarda üretiminin sağlanması,

2) Evvelce 5 - 6 ünite değerinde ve az miktarda üretilebilen difteri aşısını, yarısentetik besiyeri geliştirerek, bol miktarda üretilip Türkiye'de difterinin eradike ettirilmesi,

3) Türkiye'de boğmaca aşısının ilk kez üretilmesi ve bol miktarda hazırlanması,

4) «Elkureyn» (Mısır) kolera salgınında Türkiye ve Suriye'nin gereksinmesini karşılayacak miktarda kolera aşısının hazırlanması,

5) Akçakale'de (Şanlı Urfa) ortaya çıkan veba salgınının durdurulması,

6) Gaz içinde % 4 DDT kullanılması Türkiye'de ilk kez Payzın tarafından önerilmiş ve gerçekleştirilmiştir. DDT kullanmak suretiyle Doğu illerimizin «şark çıbanı» nından kurtarılması,

7) Q Hummasının Türkiye'de ilk kez saptanması ve epidemiyolojisinin aydınlatılması,

8) Grip ve poliomyelitis üzerinde çalışmalar.

Sabahattin Payzın'ın kişiliği

Prof. Dr. Payzın kelimenin tam anlamıyla bir bilim ve kültür adamıdır. O, öğrenimini Türkiye Cumhuriyeti'nde yapmış ve tıptaki uzmanlığını, çağdaş tıbbın ünlü bazı kurumlarında geliştirmiştir.

Onda insan, meslek, aile, halk, yurt ve doğa sevgileri bir bütünlük oluşturmuştur. Onun kişiliğinin oluşmasında, tarih ve Türkçe öğretmeni olan babası Abdullah Payzın'ın çok olumlu etkisi vardır. Payzın babasına duyduğu yürekten saygıyı ve hayranlığı, en son yayınladığı yapıtı olan «Tarihte Dil, Bilim ve Toplum» isimli kitabını ona

«Çocuklarını iyi yetiştiren, Babam, eski tarih ve Türkçe öğretmeni Abdullah PAYZIN'ın aziz hatırasına» diyerek ithaf suretiyle bir kez daha ifade etmiştir (15).

Payzın'ın tıp mesleğindeki başarı çizgisi, öğrenciliğinden itibaren giderek yükselen bir grafik çizer. Bunda rastlantıların değil, fakat bilinçli ve sistemli çalışmasının etkisi büyüktür. Bu mesleki başarısı, ülkemizde modern farmakolojinin kurucusu olan Ord. Prof. Dr. Âkil Muhtar Özden'in (1877 - 1949) babası Mehmet Muhtar'ın oğluna öğütlediği «hakiki vatansever, mesleğinde en yüksek olmaya çalışandır» (8) düşüncesini doğrulayan anlamlı bir örnek sayılabilir.

Payzın'ın bilimsel konularda, toplumsal olumlu etkinliklerle işbirliğine çok yatkın oluşu kişiliğinin önemli özelliklerinden biridir. Nitekim gerçekleştirdiği yayınlarının öneml bir bölümü, onun ortak çalışmalarının ürünüdür. Prof. Dr. Payzın'ın, meslektaşlarıyla (Kemal Özsan, Hayati Ekmen, Nusret H. Fişek, Namık Aksoycan, Muvaffak Akman) birlikte, «Sağlık Hizmetinde Mikrobiyoloji» isimli iki ciltlik bir temel yapıtı (13,14) gerçekleştirmek suretiyle, verimli bir işbirliği örneğini vermiştir.

O, çevresindeki insanları yetiştirmede, gerçek yetenekleri ortaya çıkarma olanaklarını hazırlamada içtenlikle değerbilirlik göstermiştir. Uzmanlık alanının yeniliklerini yakından izlemiş ve çevresine duyurmuştur. Payzın, gösteriş ve reklamdan hoşlanmayan bir yaşam biçimini benimsemişti. İnsan yetiştirmek hocalığının doğal bir belirtisiydi. **İnsan emeğine ve hakkına daima saygılıydı.**

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi ve Diyarbakır Tıp Fakültesi Genetik Kürsülerinin kurucusu Prof. Dr. Bekir Sıtkı Şaylı (d. 1931), Payzın'ın bir bilim kurumu yöneticisi olarak, asistanlarının iyi yetiştirilmesindeki büyük emeğini, kurum araçlarının kullanımındaki özennini, mali olanakları tam bir sağduyu ve dürüstlikle değerlendirmesini özellikle belirtmektedir (17).

Prof. Dr. Payzın'ın öğrencisi, asistanı, uzman asistanı ve öğretim üyesi meslektaşı olarak yıllarca birlikte çalışmış olan Prof. Dr. Hatice Özenci (d. 1945), 26 Ağustos 1992 tarihli özel yazısında şöyle diyor :

«Bu ayın başında yitirdiğimiz sevgili hocam Prof. Dr. Sabahattin Payzın çalışkan, zeki, cesur, çağdaş bilim adamı idi. Düzenli, düzeyli, onurlu bir yaşam sürdü. Olaylar karşısındaki tavrı, anında kavranmak, niteliğini irdelemek ve eleştirisini hemen bildirmektir. Yenilikçi, yapı-

cı, öğretici bu güzel insan eleştirilmekten korkmadığı için, eleştirilerini herkese kolayca yöneltirdi. Söylemesi gerekenleri dolambaçlı yol kullanmaksızın açık biçimde ifade ederdi. Yeteneklerinin, zekasının farkında olduğundan kimsenin ilerlemesinden korkmaz, engellemez, teşvik eder, cesaretlendirir, eleştirir, düzeltir, yönlendirir ve en basit işleri bile bizzat öğretmekten zevk alırdı.

Bilin adamı olarak yetkinliğini sonuna kadar korudu; emekli olduktan sonra verdiği seminer, öncekiler gibi eğitici, öğretici nitelikte idi.

Kendisinden yaşam sanatı ve mikrobiyoloji ile ilgili çok şey öğrendim. Nur içinde yatsın» (11).

Prof. Dr. Payzın, seçkin bir tıp hocası olarak, meslektaşları arasında, yaşarken ve öldükten sonra, içten saygı uyandırmıştır.

Onun kurucu dekanlığı döneminde Diyarbakır Tıp Fakültesi'ne asistan olarak atanan, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Morfoloji Anabilim Dalı öğretim üyesi Prof. Dr. Tahir Hatiboğlu (d. 1946), 1987 yılında Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin ikinci sınıf amfisine, emekli Prof. Dr. Sabahattin Payzın'ın da hazır bulunduğu bir törenle adının verilmesinin, çok yerinde bir değerbilirlik olduğunu belirtmektedir. Dicle Üniversitesi Senatosu, bu kararını, Tıp Fakültesi Dekan vekili Prof. Dr. Ömer Mete'nin önerisi üzerine almış ve «Prof. Dr. Sabahattin Payzın Amfisi» yazılı plaketi bizzat Payzın çıkmıştır (9.a). Prof. Dr. Payzın, Dicle'nin kuzey yakasında modern fakülte hastanesi, dekanlık ve kampus binalarının yapımları karşısında, gelecekte Diyarbakır'ın, içinden Tuna nehrinin aktığı Budapeşte kenti gibi, Dicle'nin iki yanında yer almış bir çağdaş uygarlık merkezi olacağını, vesile düşükçe, zevkle vurgulamıştır (9.a).

Ölümünden sonra gerçekleşen, XXV. Türk Mikrobiyoloji Kongresinde (8 - 11 Eylül 1992, Bursa) saygıyla anılmış ve «Kongre Kitabı'nın bir bölümü «Prof. Dr. Sabahattin Payzın Anısına» ayrılmıştır (20).

Keza, Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Erol Akan, «Genel Mikrobiyoloji ve İmmünoloji» isimli kitabını «Değerli hocam Prof. Dr. Sabahattin Payzın'ın Anısına» diyerek ona ithaf etmiştir (1).

Prof. Dr. Payzın, sadece uzmanlık alanıyla ilgilenmemiş, aynı zamanda tarih, bilim tarihi, tıp tarihi, uygarlıklar tarihi, dil konularına yakın ilgi göstermiştir. Nitekim zengin bir literatüre dayanarak, ken-

di deyimıyla «en az on yıllık bir çalışmasının» ürünü olan, «Tarihte Dil, Yazı, Bilim ve Toplum» isimli son yapıtı (1992 yılında yayınladı) (15), onun toplumumuzda az rastlanılan kültür adamı kişiliğini açık biçimde belgelemektedir. Bu kapsamlı kitabın tanıtılması, okunması, yorumlanması düşün(fikir) yaşamımızda bir kazanç olmakla kalmayacak, Payzın gerçeğini doğru tanımaya da yarayacaktır.

O, yukarıdaki konularda ulusal ve uluslararası sempozyumlara katılmış, bildiriler sunmuş, muhtelif yayınlar yapmıştır. Bunların bazıları aşağıda belirtilmiştir :

1 — İbn-i Sina'nın Modern Tıbbı Katkılarının Bazısı ve Başka Bir Yönü : Fosilerin Oluşumu Teorisi. Ankara Tıp Bülteni (Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Yayın Organı). Supplementum No. 1, Sayfa 41 - 46, Yıl 1983 [Ayrıca Uluslararası İbn-i Sina Sempozyumunda (17 - 25 Ağustos 1983, Ankara) bildiri olarak okunmuştur].

2 — Bulaş : Infectio Fikrinin Tarihsel Gelişimi ve Bugünün Değişen İnsan Patolojisine Göre Değişecek Anlamı. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası 1980, Cilt 33, Sayı 2, Sayfa 257 - 270.

3 — Tıp ve Mikrobiyoloji Terimleri Yapımı İçin Bazı İlke Önerilerimiz. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası. 1981, Cilt 34, Sayı 3, Sayfa 527 - 548 (Ayrıca XVII Türk Mikrobiyoloji Kongresine bildiri olarak sunulmuştur).

4 — Cumhuriyetin 50. Yılında Türkiye'de tıp eğitiminin bilimsel analizi. TÜBİTAK Ulusal Bilim Kongresine (5 - 8 Kasım 1978 Ankara) bildiri olarak sunulmuştur. Ayrıca Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası'nda (1973, Cilt 26, Sayı 5-6, Sayfa 1337-1362) yayınlanmıştır.

5 — İbn-i Sina'nın Kanun'u Tıp'ında İklim ve Çevrenin Sağlık ve Hastalıklara Etkisi Konusunun Özetleri İbn-i Sina (980 - 1037). Gevher Nesibe Sultan anısına düzenlenen İbn-i Sina Kongresi tebliğleri. (14 Mart 1984). Erciyes Üniversitesi yayını. Erciyes Üniversitesi Matbaası, Kayseri. 1984, Sayfa 161 - 169) I.

Prof. Dr. S. Payzın Ankara'da bulunduğu sürece, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Deontoloji seminerlerine, Türk Tarih Kurumu, Türk Dil Kurumu gibi kurumların konferanslarına yakın bir ilgiyle çoğu zaman katılmıştır. O, ünlü Fransız sözlük yazarı Emile Littré (1801 - 1881)'nin «Hekimlik, sıradan bir sanat derecesine düşmek istemezse, kendi tarihi ile meşgul olmalıdır» (18), düşüncesine katılmış, tıp tarihi, onun zevkli bir uğraşı alanı olmuştur.

Onun bu bilinçli ilgisi, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Tıp Tarihini ve Deontoloji Kürsüsünü kuran bakteriyolog Prof. Dr. Feridun Nafiz Uzluk (1902 - 1974)'un «Türk hekimi oldum olası tıp tarihine karşı biraz ilgisizdir» (3) saptaması dikkate alındıkta, daha da anlam kazanmaktadır.

Prof. Dr. S. Payzın'ın belirgin bir niteliği de, ülkemizin koşullarını, halkımızın sağlık gereksinmelerini, bilimin ve aklın ışığında, gerçekçi biçimde kavramış olmasıdır. Sağlık sorunlarımıza uzmanlık bilgisi ve tarih bilinciyle çözümler önermiştir. O şöyle diyordu :

«(...) hekimin görevi önce insanları sağlık içinde tutmaya çalışmak, başaramadığı takdirde, hastalığını sağaltmak, onu da yapamazsa ıstıraplarını azaltmaya uğraşmaktır. Demek ki birinci görevimiz insan sağlığını korumak olacaktır. Şimdi bu fikir uluslararası bir kanun olan insan hakları demecinde yer almış ve **İnsanların Sağlık Hakkı** ortaya çıkmıştır.

Korunulması kabil olan hastalığa tutulmamak hakkı,
Tedavisi kabil hastalıktan sakat kalmamak hakkı,
Tedavisi kabil hastalıktan ölmemek hakkı,

bu hakların ana temelleridir. (...) Bizim memleketimizde koruyucu tıbbı biz her ulustan çok muhtacız. (...) Milyonlarca hasta insanı hastaneye yatırıp sağaltmak için ise ne paramız, ne hastanemiz, ne de ilacımız yeter. Bunun tek çıkar yolu **Toplum Tıbbı** ve **Koruyucu Tıp**'tır. (...) Bir Türk doktoru ailesine ve ulusuna ortalama 750.000 Türk Lirasına malolmaktadır(*). Bu paranın önemli kısmını devlet, eğitimimiz için ödemiştir, bu vergi verenlerin parasıdır. Vergi verenler bunun karşılığını ister durumdadır. Bu para verilirse ve lise ile tıp öğrencileri paralı okusa ve bütün masraflar okul ücreti olarak alınsa idi pek azınız hekim olabilirdiniz; buna ben de dahilim. Bu borç, **Koruyucu ve Sosyal Tıbbın** memleketimizde iyi uygulanımı ile ödenecektir» (13). Görülüyor ki Prof. Dr. S. Payzın, ülkemizin sağlık sorunlarının çözümünde Koruyucu Hekimliğe, Sosyal Tıbbı ön safta yer verenlerden biridir. Bir Toplumsal Hekimlik Önderi olan Prof. Dr. Nusret H. Fişek (1914 - 1990), baş mimarlığını yaptığı, 1961 yılında çıkarılan. «224 sayılı Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Hakkındaki Kanun»a, sağlık ve

(*) Prof. Dr. S. Payzın'ın yazısının, 1965 yılında basılan bir kitaptan (Sağlık Hizmetinde Mikrobiyoloji Cilt I, Sayfa 5,6,7) alındığını belirtelim.

T.C. Maliye Bakanlığı 1992 verilerine göre, ülkemizde bir tıp doktorunun maliyeti yaklaşık 428.000.000 Türk Lirasıdır.

Sosyal Yardım Bakanlığı'nda Mesleki Eğitim Genel Müdürü olarak görev yapan (1960 - 63) Prof. Dr. S. Payzın'ın önemli katkıları olduğunu belirtmektedir (16). Prof. Dr. Fişek'in ifadesiyle o, «sağlık okullarının geliştirilmesinde büyük hizmet vermiş», sosyalleştirmede halkın katılımı ilkesini ilk öneren olmuş ve bunun yasaya yansıtılmasında işbirliği yapmıştır. Aynı kuşağın mensubu olan bu ünlü iki mikrobiyoloji profesörümüzün, aynı ideallere adanmış yaşamlarında, ulusumuzun sağlık sorunlarının çözümü yolunda, sosyalleştirme yasasının hazırlanmasında işbirliğine olanak bulmaları mutlu bir rastlantıdır.

Prof. Dr. Payzın'ın halkın katılımı ilkesi, 224 sayılı yasanın 23'üncü maddesinde şöyle ifade edilmiştir. «Madde 23 : Sosyalleştirilmiş sağlık kuruluşu ile halk arasındaki ilişkiyi kurmak amacı ile sağlık ocaklarında, sağlık merkezlerinde ve illerde sağlık kurulları kurulur. Bu kurulların kuruluşu, çalışma biçimleri, toplantı zamanları Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'nca hazırlanan bir yönetmenlikle belirlenir. Bu kurullar, halkın sağlık örgütünden istediği konuları ilgililere duyurur. Bu hizmetlerin başarı ile yürütülmesi için halkın eğitilmesine ve halkın kuruluş ile maddi ve manevi işbirliği yapmalarına yardım ederler» (9).

Bu ilkenin, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ile Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuklara Acil Yardım Fonu (United Nations International Children's Emergency Fund : UNICEF) tarafından 1978 yılında ortaklaşa düzenlenen ve Kazakistan'ın başkenti Alma-Ata'da gerçekleştirilen toplantı sonunda yayınlanan «Bildirge» (Bildirge. Öneri : 2)'de yer alması (9), Prof. Dr. Payzın'ın uzak ve geniş erimli bir düşünüşe sahip olduğunun bir kanıtıdır.

Prof. Dr. Sabahattin Payzın'ın seçkin bir niteliği de, öz dilini, Türkçeyi kullanmaktan mutluluk duyan bir aydın olmasıdır. O, minicanlı (mikrop), bağışıklık (immunity), sağaltmak (tedavi etmek), sağaltım, sağaltma (tedavi), sayrı (hasta), duyarlı (hassas), ölçüt (kriter) gibi çok sayıda öz Türkçe sözcüğü konuşmalarında ve yazılarında severek kullanmış ve öğrencilerine benimsetmeyi başarmıştır. Payzın'ın öğrencisi olan, fakültemizin Deontoloji (Tıbbi Etik) Anabilim Dalı öğretim üyesi Prof. Dr. Yaman Örs (d. 1936) da onun öz Türkçe konusunda, öğrencileri üzerinde zaman içinde olumlu etkiler yaptığını belirtmektedir (10). Payzın, tıp, özellikle mikrobiyoloji, genetik, immünoloji terimlerinin yapımında, yazımında saygıdeğer bir emek verdi ve önerilerde bulundu.

Payzın, tıp meslek ahlakı (medical ethics) konusunda çok duyarlı bir hekimdi. Meslektaşlar arası işbirliği, dayanışma ve örgütlenme bilinci, onun kişiliğinin belirgin niteliklerinden biridir. O, Türk Mikrobiyoloji Cemiyeti'nin üyesi, Ankara Mikrobiyoloji Derneği'nin kurucu üyesi olarak yıllarca etkinliklerde bulundu (11).

Bütün öğrenimini Cumhuriyet döneminde ve ülkemizde yapan Payzın, Cumhuriyetimizin, Demokrasimizin bilinçli bir savunucusu, yurtsever bir aydını, bilimi rehber olan bir düşünürü olarak yaşadı. Prof. Dr. Payzın, Prof. Dr. N. Fişek gibi «Cumhuriyetimizin ilk kuşak üniversite okumuşları» arasında yer almış, «Atatürkçü aydınlanma devriminin» gerçekleşmesini yürekten desteklemiştir. Bir gazeteci-yazarımız, Cumhuriyetimizin bu insanların çoğunlukla, «katkısız dürüstlük, vatanperverlik, halkçılık» davranışında bulduklarını belirterek şöyle diyor : «Cumhuriyet'in ilk kuşak okumuşları, **'Bütün bilgisini halkın yararına yöneltmek, her şeyini halkla paylaşmak, her sorunun çözümünü halkı daha iyi bir düzene kavuşmasına bağlamak'** üzerine programlamışlardı kendilerini» (5).

Prof. Dr. Payzın, özel yaşamında, mutlu, güvenli, sevgi ve saygı dolu aile düzeninin huzurunu duyumsadı. Bunda saygıdeğer eşinin rolü çok büyüktü. Payzın, son yayınladığı (1992) kitabın önsözünde şunu diyor : «Benim uzun süren çalışmalarına serzenişte bulunmadan, sevgi dolu bakışları ile izleyip teşvik eden sevgili eşim Nimet Payzın'a burada en sıcak teşekkürlerimi sunarım» (15).

O, çocuklarını yetiştirirken, öğretmen babasının yetiştirme yönteminden özellikle yararlandı.

Payzın'ın özel uğraşları arasında resim çalışmaları (kuru kalem, sulu boya, guaş, yağlı boya), tahta oymacılık, amatör film ve fotoğraf çekimleri, kitap okuma, antik kent gezilerine katılma yer almaktadır (15). Söyleşilerinde, tıpta, resim sanatı yeteneğinin özellikle mikroskopik yöntemlerin çok kullanıldığı dallarda (histoloji, patoloji, mikrobiyoloji, parazitoloji v.s.) mesleğe yararlar sağladığını, örneğin mikroskopta görülenin gerçekçi biçimde çizmenin, göz belleğinde tutmanın, fotoğrafla belgelemenin tanıya ulaşmakta, öğretimde, buluşa varmakta önemini vurgulardı. Tanınmış farmakolog Ord. Prof. Dr. Âkil Muhtar Özden (1877 - 1949), «resim yapmanın tababet için ne kadar önemli olduğunu bilerseniz, hepiniz ressam olmak istersiniz» diyor (19). Leonardo Da Vinci (1452 - 1519), Michel-Ange (1475 - 1564) gibi çok yönlü evrensel dehaların, anatomi çalışmalarında resimdeki olağanüstü yeteneklerinden çok yararlandıkları bir gerçektir.

Prof. Dr. Sabahattin Payzın'ın Yayınları :

Prof. Dr. Payzın'ın yayınları dört grup halinde toplanabilir :

- a) Kitaplar
- b) Araştırma yayınları
- c) Kongre bildirileri ve derlemeler
- d) Gazete makaleleri

Payzın, kitap halindeki yayınlarının bir bölümünü tek başına, bir bölümünü de meslektaşlarıyla ortaklaşa gerçekleştirmiştir. Kitapların isimleri aşağıda belirtilmiştir.

Bilimsel araştırma yayınları İngilizce olanları çeşitli dergilerde, (Bulletin of World Health Organization, Bulletin de L'Institut Pasteur, Journal of Tropical Medicine and Malaria, Polio), Türkçe olanları ve derlemeleri, ülkemizde yayınlanan çeşitli dergilerde (Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası, Türk Hijyen ve Tecrübi Biyoloji Dergisi, Mikrobiyoloji Bülteni), Kongre bildirileri ilgili kongre kitaplarında ve gazete makaleleri, çeşitli gazetelerde (Milliyet, Cumhuriyet, Akşam, Hürriyet) yayınlanmıştır. Kitaplar hariç olmak üzere, yayınlarının toplamı 165 olup bunun 25 kadarı gazete makaleleridir (15).

Prof. Dr. Sabahattin Payzın'ın yayınladığı kitapların başlıcaları şunlardır :

- 1) Yiyecek ve İçeceklerin Bakteriyolojik Tahlil ve Kontrolleri : Dr. Sabahattin Payzın, Dr. Necmettin Akyay. Refik Saydam Merkez Hıfzısıhâ Enstitüsü Yayını No. 13. Güney Matbaacılık ve Gazetecilik T.A.O. Ankara, 1949.
- 2) Riketsiya ve Virus Hastalıkları : Doç. Dr. Sabahattin Payzın. Güney Matbaacılık ve Gazetecilik T.A.O. Ankara, 1952.
- 3) Ankara Üniversitesi Ankara Tıp Fakültesi'nin Dünü, Bugünü, Yarını : Prof. Dr. Sabahattin Payzın, Prof. Dr. İhsan Günalp, Yüksek Mimar Vedat İşbilir. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Yayını Sayı 187. Ankara Üniversitesi Basımevi, 1967.
- 4) Sağlık Hizmetinde Mikrobiyoloji. I. Genel Mikrobiyoloji : Prof. Dr. Sabahattin Payzın, Prof. Dr. Kemal Özsan, Doç. Dr. Hayati Ekmen, Doç. Dr. Nusret H. Fişek. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Yayını Sayı 153. Ankara Üniversitesi Basımevi. Ankara, 1965.

5) Sağlık Hizmetinde Mikrobiyoloji. 2. Özel Mikrobiyoloji : Prof. Dr. Sabahattin Payzın, Prof. Dr. Kemal Özsan, Prof. Dr. Namık Aksoyca, Prof. Dr. Hayati Ekmen, Prof. Dr. Muvaffak Akman. Ankara Üniversitesi Yayını Sayı 180. Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1968.

6) Türkiye'nin Sağlık İnsan Gücü ve Ortak Pazar ile Mukayeseli olarak III. Beşyılık Plan Dönemi İçin Teklif : Prof. Dr. Sabahattin Payzın, Turan Büyüksaraç. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Yayını (Monografi) 1972.

7) Türkiye'nin Sağlık Problemleri ve Sağlık Personeli Eğitimi ile İlgili Bugünkü Durum ve Geleceğin Planlanması : Prof. Dr. Sabahattin Payzın, Dr. Ali Tekeşin. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Yayını No. 304, Ankara Üniversitesi Basımevi. Ankara, 1964 (Kitap Türkçe ve İngilizce bölümler halinde düzenlenmiştir. Dış kapağında Türkçe ve İngilizce şu başlıklar vardır : Türkiye'nin Sağlık ve Nüfus Sorunları. Turkey's Population and Health Problems).

8) Devlet Planlama Teşkilatı III. Beş Yıllık Planı hazırlamakla görevli Sağlık Özel Komisyonu, İnsan Gücü Alt Komisyonu Raporu : Prof. Dr. Sabahattin Payzın. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası 1972, Cilt 25, Sayı 3, Supplementum No. 56-57.

9) Diyarbakır Tıp Fakültesinin Dünü, Bugünü, Yarını : Prof. Dr. Sabahattin Payzın. Ankara Üniversitesi Diyarbakır Tıp Fakültesi Yayını. Sayı 1. Ankara Üniversitesi Basımevi. Ankara, 1970.

10) Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne Sunulan Doçentlik Tez Özetleri (1946 - 1972). Hazırlayanlar : Prof. Dr. Sabahattin Payzın, Prof. Dr. Rezzan Berki, Prof. Dr. Demir Uğur, Prof. Dr. Ferruh Uzer. Cumhuriyetin 50. Yılında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Yayınları No. 1. Ankara Üniversitesi Basımevi. Ankara, 1973.

11) Bağışıklık Bilimi = İmmünoloji ve Bağışıklık Hastalıkları El Kitabı : Prof. Dr. Sabahattin Payzın. Ankara Üniversitesi Basımevi. Ankara, 1974.

SONUÇ

İlk, orta, lise ve yüksek öğrenimini ülkemizde ve Türkiye Cumhuriyeti kurumlarında yapan Prof. Dr. Sabahattin Payzın, Refik Saydam Merkez Hıfzısıhha Müessesesi'nde mikrobiyoloji uzmanı olduktan sonra, Harvard School of Public Health da uzmanlık üstü öğrenim gördü. 1949 Yılında Mikrobiyoloji Doçenti, 1957 yılında Mikrobiyoloji Pro-

fesörü oldu. Dünya Sağlık Örgütü (WHO)'nda virüs uzmanı olarak yıllarca görev yaptı.

Cumhuriyetimizin kurduğu ilk tıp fakültesi olan ve 20.6.1945 tarihli, 4761 sayılı yasa ile kurulan Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne (6), 1 Şubat 1950 tarihinde Mikrobiyoloji Doçenti olarak atandı. Bu görevi 18 Ekim 1982 tarihinde kendi isteğiyle emekli oluncaya değin sürdürdü. O, fakültenin gelişiminde ve mikrobiyoloji dalının modern bir düzeye ulaşmasında ön safta emek verenlerden biri oldu.

1968 - 70 Yıllarında, Ankara Üniversitesi Diyarbakır Tıp Fakültesi'nin kurucu dekanlığını yapan Prof. Dr. Payzın, gerek öğretimde, gerekse modern dekanlık ve hastane projelerinin hazırlanmasında, inşaatlarının başlamasında büyük etkinlikte bulundu.

Prof. Dr. Payzın'ın belirgin niteliklerinden biri de, görev aldığı bir kurumun, özellikle çalıştığı tıp fakültelerimizin «yarımını» bilimin ve sağduyunun ışığında düşünmüş olmasıdır. O, kimi ülke sorunları hakkında derinlemesine incelemede bulunur, «bugünkü» durumu saptar ve gelecek için önerisini, çözümünü açıklardı. Sağlık sorunlarımızı en gerçekçi biçimde kavramış insanlarımızdan biri olan Prof. Dr. Payzın, üç yıllık (1960 - 1963) bir süre içinde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'nda Mesleki Eğitim Genel Müdürlüğünü kurduğu gibi, geleceğe yönelik bir planlama anlayışıyla birtakım meslek okullarını (Sağlık Kolejlere, Yüksek Hemşire Okulları, Köyebesi Okulları) da hizmete açtı.

Çağdaş uygarlığı düşüncesiyle ve eylemiyle özümsemiş, bir bilim ve kültür adamı olan Prof. Dr. Sabahattin Payzın, son yapıtında büyük harflerle, «ATATÜRK UYGAR BİR ADAMDİ. TÜRK ULUSUNU ÇAĞDAŞ UYGARLIK DÜZEYİNE ÇIKARMAK İSTİYORDU» diyor (15). Prof. Dr. Payzın, yetiştirdiği binlerce öğrenci, yüzlerce uzman, çok sayıda üniversite öğretim üyesi, gelişimine ve kurulmasına emek verdiği kurumlar, tıp ve kültür kitaplıklarımızı zenginleştirdiği araştırmaları ve yayınları ile, çağdaş uygarlık düzeyine ulaşma sürecimizde etkin olmuş, adı daima saygı ile anılmaya hak kazanmış bir insandır.

ÖZET

Bu yayında, Prof. Dr. Sabahattin Payzın'ın yaşamı, kişiliği, mesleki başarıları, özellikle Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin gelişimindeki ve Diyarbakır Tıp Fakültesi'nin kuruluşundaki çalışmaları ve yayınları belirtilmiştir.

Kilit Kelimeler : Prof. Dr. Sabahattin Payzın, Mikrobiyoloji, Sağlık hizmetleri.

RÉSUMÉ

Prof. Dr. Sabahattin Payzın

Dans cet article, on a voulu ressortir la vie, la personnalité, les réussites professionnelles, les idées pour les travaux sanitaires de Prof. Dr. Sabahattin Payzın et les travaux importants qu'il avait faites pour le développement de La Faculté de Médecine de L'Université d'Ankara et pour la constitution de La Faculté de Médecine de Diyarbakır.

Mots Clés : Prof. Dr. Sabahattin Payzın, Microbiyologie, Travaux sanitaires.

KAYNAKLAR

1. Akan Erol : Genel Mikrobiyoloji ve İmmünoloji. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi yayınları No. 16, 1992, s. 1.
2. Aksoycan Namık : 25 Ağustos 1992 tarihinde kişisel görüşme.
3. Başar Zeki : Bilim Adamı ve Politikacılarla İlgili Mektuplar - Cevaplar. Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş. İstanbul 1991, s. 17.
4. Cengiz A. Tevfik : Mikrobiyoloji ve Parazitoloji Kürsümüz. Ege Rıdvan (Editör) : Atatürk'ün Doğumunun 100. Yılında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültemiz. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Basımevi, 1981, s. 508-523.
5. Doğru Necati : Doktor Vedat. Milliyet Gazetesi, 25 Ağustos 1992, s. 5.
6. Ege Rıdvan : Cumhuriyetin 50. Yılında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinin Gelişimi. Cumhuriyetin 50. Yılında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi yayınları No. 37, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1974, s. 22, 37.
7. Ege Rıdvan : Atatürk'ün Doğumunun 100. Yılında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültemiz. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Yayınlarından Sayı : 428. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Basımevi, 1981, s. 20, 21, 37.
8. İkinci Ahmet : Doğumunun Yüzüncü Yıldönümünde Ord. Prof. Dr. Âkil Muhtar Özden. İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Mecmuası. cilt 14, sayı 1, 1973, s. 159.
9. Eren Nevzat : Alma-Ata Bildirgesi ve Türkiye'de Sağlık Hizmetleri. Hacettepe Üniversitesi Toplum Hekimliği Bölümü yayını No. 18, Çağ Matbaası, Ankara, 1982, s. 22, 24.
- 9.a. Hatiboğlu Tahir : 12 Mayıs 1993 tarihli kişisel görüşme.
10. Örs Yaman : Kişisel görüşme (Eylül 1992).
11. Özenci Hatice : 26 Ağustos 1992 tarihli özel yazısı ve kişisel görüşme.

12. Payzın Sabahattin : 11.12.1956 Tarihli otobiyografisi.
13. Payzın Sabahattin, Özsan Kemal, Ekmen Hayati, Fişek Nusret H. : Sağlık Hizmetinde Mikrobiyoloji. I. Genel Mikrobiyoloji. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Yayını sayı 153, Ankara Üniversitesi Basımevi. Ankara, 1965, s. 5, 6, 7.
14. Payzın Sabahattin, Özsan Kemal, Aksoycan Namık, Ekmen Hayati, Akman Muvaffak : Sağlık Hizmetinde Mikrobiyoloji. 2. Özel Mikrobiyoloji. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi yayını sayı 180. Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1968.
15. Payzın Sabahattin : Tarihte Dil, Yazı, Bilim ve Toplum. Doğruluk Matbaacılık Ltd. Şti. İzmir, 1992, s. 1, 184, 284, 285, 286.
16. Prof. Dr. Nusret Fişek ile son söyleşi (2). Tıp Dünyası. sayı 2, s. 31, Nisan 1991.
17. Şaylı Bekir Sıtkı : 8 Eylül 1992 Tarihinde kişisel görüşme.
18. Ünver A. Süheyl : Tıp Tarihi. I. : İstanbul Üniversitesi yayınlarından No. 64. Matbaai Ebüzziya. İstanbul, s. 6. 1938.
19. Ünver A. Süheyl : Ressam Âkil Muhtar Özden. Modern Tedavi Mecmuası. cilt 1, sayı 6, s. 198, Mart 1952.
20. XXV. Türk Mikrobiyoloji Kongresi (8 - 11 Eylül 1992, Bursa). Kongre Kitabı 1. 1992. s. 2, 3, 4.

AÇIK TEŞEKKÜR

Bu yazımın oluşmasında, Prof. Dr. Sabahattin Payzın ile ilgili belgelerin fotokopilerini sağlamak, bilgilerini açıklamak suretiyle yardımlarda bulunanlara, sayın Prof. Dr. Namık Aksoycan'a, Prof. Dr. Tahir Hatiboğlu'na, Prof. Dr. Yaman Örs'e, Prof. Dr. Hatice Özenci'ye, Doç. Dr. Erbil Payzın'a, Prof. Dr. Bekir Sıtkı Şaylı'ya, Yrd Doç. Dr. Hüseyin Yalçınkaya'ya ve Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Personel Şefliği görevlilerine içten teşekkürlerimi saygılarımla sunuyorum.

Dr. Mehmet Cemil Uğurlu

